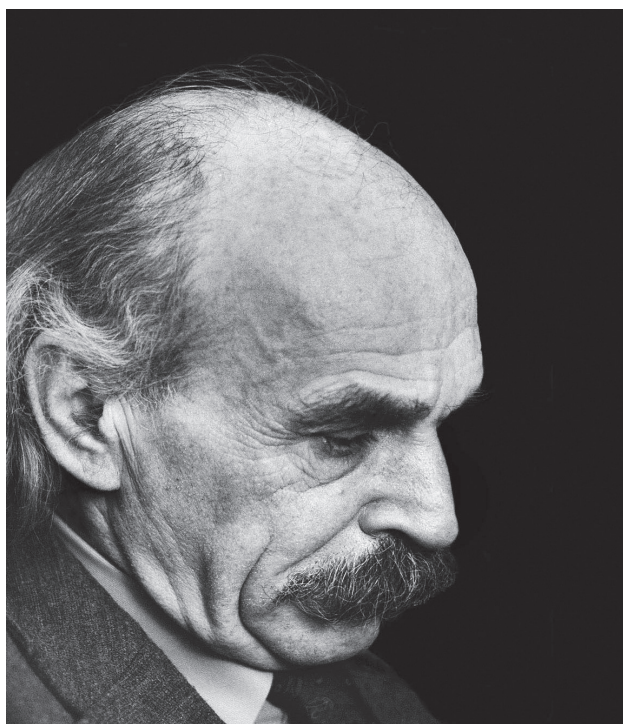

WSPOMNIENIE o Profesorze Władysławie J.H. Kunickim-Goldfingerze (1916–1995)

13 lutego 2016 roku minęła setna rocznica urodzin Profesora dr hab. Władysława J.H. Kunickiego-Goldfingera – wybitnego mikrobiologa, genetyka, humanisty i społecznika. Profesor był absolwentem Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie jeszcze jako student podjął pracę w Zakładzie Bakteriologii Wydziału Rolniczego.

Władysław J.H. Kunicki-Goldfinger rozpoczął studia biologiczne w roku 1934 w Krakowie na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracę magisterską z zakresu mikrobiologii weterynaryjnej wykonał pod kierunkiem doc. Stanisława Śnieszki, kierownika Samodzielnego Zakładu Mikrobiologii przy Wydziale Filozoficznym UJ. Po ukończonych studiach otrzymał stopień magistra filozofii w dziedzinie biologii, co znalazło odzwierciedlenie w Jego późniejszych zainteresowaniach naukowych. Jego pracę naukową w Katedrze Mikrobiologii Rolniczej przerwał wybuch II wojny światowej. Został aresztowany we Lwowie i zesłany do Guberni Archangielskiej, gdzie najpierw pracował fizycznie, a potem został bakteriologiem w łagrowym

szpitalu. Po wydostaniu się z łagru zaciągnął się do tworzonej przez gen. Władysława Andersa Armii Polskiej i, służąc w kompanii sanitarnej, przemierzył z nią cały szlak bojowy. Do Polski wrócił w roku 1947. Profesor Józef Parnas zatrudnił go wówczas na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie, gdzie uzyskał stopień doktora (1948), a dwa lata później doktora habilitowanego.

W roku 1950 zorganizował na UMCS samodzielną Katedrę Mikrobiologii Ogólnej, a rok później został profesorem nadzwyczajnym. W roku 1955 przekazał kierownictwo Katedry prof. Zbigniewowi Lorkiewiczowi, a sam wraz z kilkoma swoimi współpracownikami przeniósł się do Wrocławia, gdzie na Uniwersytecie Wrocławskim przejął po prof. Helenie Krzemienieuskiej nauczanie mikrobiologii w Katedrze Fizjologii Roślin. W roku 1957 stworzył w Instytucie Botaniki UWr Katedrę Mikrobiologii Ogólnej, którą kierował w latach 1957–1961. Był też organizatorem i kierownikiem Pracowni Genetyki Bakterii Instytutu Immunologii i Terapii Eksperymentalnej im. L. Hirsfelda PAN, pierwszej placówki tej specjalności w Polsce.

W roku 1960 W.J.H. Kunicki-Goldfinger, wraz z kilkoma uczniami i współpracownikami, przeniósł się z Wrocławia do Warszawy. Rok później stworzył pierwszą na Uniwersytecie Warszawskim Katedrę Mikrobiologii Ogólnej, przekształconą następnie w Instytut Mikrobiologii. W kierowanym przez Niego Instytucie powstawały grupy specjalizujące się w badaniach podstawowych z zakresu genetyki mikroorganizmów, wirusologii, fizjologii bakterii, immunologii, a także mikrobiologii stosowanej. Niektóre z nich dały następnie początek samodzielnym pracowniom i zakładom.

Prof. W.J.H. Kunicki-Goldfinger jest autorem lub współautorem około 200 publikacji z dziedziny szeroko pojętej mikrobiologii, biologii ogólnej, historii nauki i filozofii przyrody. Na szczególną uwagę zasługuje cykl 23 publikacji dotyczących genetyki bakterii, które ukazały się pod wspólnym tytułem „*Mechanisms of bacterial conjugation and recombination*”.

Profesor był również autorem dwunastu książek, w tym doskonałego podręcznika akademickiego „*Życie bakterii*”, który doczekał się aż siedmiu wydań.

Napisany błyskotliwym językiem i ilustrowany świetnymi, dowcipnymi rycinami Szymona Kobylińskiego, służył wielu pokoleniom studentów.

Nie mniej ważne są książki Profesora dotyczące filozofii przyrody. Do najbardziej znanych należą: „*Dziedzictwo i przyszłość – rozważania nad biologią molekularną, ewolucją i człowiekiem*”, „*Szukanie możliwości*” i ostatnia – „*Znikąd donikąd*”, w których Autor przekazał trudne treści w przystępnej dla czytelnika formie. Swoje głębokie zainteresowania filozofią przyrody realizował w latach 70. i 80. ub. wieku, organizując w Instytucie Mikrobiologii UW seminaria Konwersatorium Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej, umożliwiające wymianę myśli uczestnikom o różnych poglądach. Był także aktywnym członkiem Sekcji Filozofii Nauki Polskiego Towarzystwa Filozoficznego oraz Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk. W 1965 roku Profesor został członkiem korespondentem PAN, a w 1980 jej członkiem rzeczywistym.

Prof. W.J.H. Kunicki-Goldfinger był, wraz z prof. Jadwigą Marszewską-Ziemiecką, założycielem (w 1952) pierwszego polskiego czasopisma naukowego o profilu *stricte* mikrobiologicznym – *Acta Microbiologica Polonica* – i długo pełnił funkcję jego redaktora naczelnego. Czasopismo to istnieje do dziś pod nazwą *Polish Journal of Microbiology*.

Obok pracy naukowej i dydaktycznej, Profesor poświęcał wiele czasu działalności społecznej. Brał udział

w działaniach tzw. Latającego Uniwersytetu, przekształconego w Towarzystwo Kursów Naukowych. W 1979 TKN powołało Kasę Pomocy Naukowej, kierowaną przez Profesora, której celem była pomoc dla represjonowanych naukowców i studentów, umożliwiającą im kontynuowanie prac badawczych lub studiów. Profesor był też jednym z organizatorów Towarzystwa Popierania i Krzewienia Nauki, a także współpracował z Komitetem Obrony Robotników. Za tę działalność i aktywność w podziemiu „solidarnościowym” został internowany 13 grudnia 1981 roku, jako jedyny członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. W późniejszym okresie Profesor był także członkiem Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie, a w 1989 roku uczestniczył w obradach „okrągłego stołu” w zespole ds. nauki i oświaty.

W dowód uznania, za stworzenie prężnie rozwijających się mikrobiologicznych jednostek akademickich w różnych miastach Polski, Profesor W.J.H. Kunicki-Goldfinger został uhonorowany doktoratami honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. My, najstarsi wychowankowie Profesora z Uniwersytetu Warszawskiego, mamy wciąż w pamięci naszego Nauczyciela i Mistrza – wzór uprawiania dobrej nauki i wzór godnego życia.

*Uczniowie Profesora
z Instytutu Mikrobiologii na Wydziale Biologii
Uniwersytetu Warszawskiego*